

Archief van Architectenbureau IJ. Bijvoets Gz

Algemene kenmerken

Toegangsnummer: 149

Periode: 1868 - 1895

Archiefvormer

Bijvoets Gzn., Y., architectenbureau

Inleiding

De archiefvormer

IJme Gerardus Bijvoets (1837-1901), werd geboren in Wymbritseradeel als zoon van de schilder en glazenmaker Gerardus Adrianus Bijvoets en Dieuwke Ymes Pietersma. In 1901 is hij in Haarlem overleden. In 1866 heeft hij zich in Amsterdam gevestigd als bouwkundige en legde hij er de grondslag voor een oeuvre zowel in Amsterdam als daarbuiten. Van 1866 tot 1875 bestonden zijn opdrachten voornamelijk uit verbouwingen van woon- en winkelpanden, na 1875 kreeg hij ook opdrachten voor nieuwbouw. Zijn oeuvre is zeer gevarieerd van karakter en omvat zowel woonhuizen, als theaters, fabrieken en kerken. In Amsterdam werden naar zijn ontwerp zowel arbeiderswoningen als herenhuizen en villa's gebouwd. Genoemd kunnen worden arbeiderswoningen aan de Mauritskade (1873), herenhuizen in de Sarphatistraat en op de Stadhouderskade (1877), de Leidsekade, het Rokin en de Spinozastraat. Villa's bouwde hij in het aan Amsterdam grenzende deel van Nieuwer Amstel. Boekhandelaar en ontwikkelaar H.G. Koster gaf hem opdracht voor de bouw van een villa op de hoek van de Gerard Brandtstraat en het Vondelpark (1880). Van zijn andere projecten in Amsterdam kunnen genoemd worden de Passage Central (gebouw 'Mercurius', 1884) tussen de Prins Hendrikkade en de Nieuwendijk. Belangrijk was zijn inbreng in het uiterlijk van de De Ruijterkade als antwoord op de in 1882 door het gemeentebestuur uitgeloopte premies voor de mooiste panden aan de nieuwe De Ruijterkade. Van deze panden resteert thans, na de afbraak ten behoeve van de uitbreidingen van het Centraal Station aldaar, alleen het hoekpand De Ruijterkade-Oostertoegang, gebouw 'De Zeilvaart' (1884). Voor het bisdom Haarlem ontwierp hij de rooms-katholieke kerkgebouwen van De Cocksdorp (H. Francisca Romana, 1877), Westbeemster (St. Johannes Onthoofding, 1879), Noorden en Nederhorst den Berg (H. Maria Hemelvaart, 1888-1889). Voor deze kerken koos Bijvoets de neogotische vormtaal, zijn woonhuizen hebben sobere gevels, nog geheel in de lijn van de traditionele Amsterdamse lijstgevel. Een meer eclectische inspiratie kwam tot uiting in een geveltype met gepleisterde en witgeschilderde omljstingen van de vensters. Zijn grote projecten, zoals de 'Passage Central', de Villa Schreuder te Nieuwer-Amstel (1868) en café 'De Zeilvaart' werden vormgegeven in de typisch 19de-eeuwse Hollandse Renaissance, met het accent op een schilderachtig contrast tussen rode baksteen en wit (geschilderde) gepleisterde ornamentiek in banden, strekken gevelbeëindigingen enz.

Het archief

Op 17 en 18 oktober 1916 werd bij het veilinghuis Bom een grote verzameling tekeningen, prenten en foto's uit de collectie Veldhuizen geveild. Daaronder bevonden zich ook een groot aantal ontwerptekeningen van Bijvoets (nr. 185).

Behalve enkele ontwerptekeningen gaat het in dit archief vooral om bestekken en andere geschreven informatie van door Bijvoets gerealiseerde projecten.

In totaal telt het archief/collectie Bijvoets 250 projecten, verdeeld over het archief en de tekeningencollecties. In het archief bevinden zich 116 dossiers die betrekking hebben op bouwprojecten in Amsterdam en daarbuiten. De aan deze projecten gekoppelde tekeningen zijn beschreven in de inventaris van het archief en in de Algemene collectie bouwtekeningen (10056) en in de Atlas Kok (10095). Hiertussen bevinden zich veelal fraaie, in kleur uitgewerkte presentatietekeningen. Het archief heeft een lengte van 1 meter.

Literatuur

Marijke Beek, Drie eeuwen Amsterdamse Bouwkunst, catalogus van architectuurtekeningen in de verzameling A.A.Kok, 1984

F. van Kooy, 'De straat van H. G.Koster en Yme Bijvoets', in: "Parkkerk", Nieuwsbrief Vrienden van Stadsherstel Amsterdam N.V. , 64, januari 2007, 17-25.

Marijke Beek, Drie eeuwen Amsterdamse Bouwkunst, catalogus van architectuurtekeningen in de verzameling A.A.Kok, Gemeentelijke Archiefdienst van Amsterdam,1984.

Lydia Lansink, 'De IJ-boulevard, een eeuw geleden', Ons Amsterdam 41 (1989), 174